

POLITIČKA OSNOVA NARODNOOSLOBODILAČKOG POKRETA

DIREKTIVNO PISMO CK KPJ O ZADACIMA AFŽ-a

2. novembra 1942.

3. Antifašistički Front Zena je vanpartijska široka masovna organizacija svih antifašistički raspoloženih žena. Kao takva, ona je pod uticajem naše Partije, i partijske organizacije su dužne, ostavljajući joj samostalnost i punu inicijativu u radu, pružiti svestranu pomoć. Kontrola i pomoć AFŽ-a ne sme se shvatiti kao komesarska uloga naših odgovornih partijki, već kao stvarna pomoć u okupljanju svih žena u borbi protiv fašizma i kao obezbeđenje naše pravilne linije na tome sektoru partijskog rada. Zbog toga je potrebno:

a) Odrediti odgovornu drugaricu ili druga za rad po liniji žena odozdo do gore, tj. od partijske ćelije do najvišeg partijskog foruma.

b) U svim selima i gradovima stvarati organizacije AFŽ-a i nastojati na povezivanju jednih s drugima, t.i. centralizovati u sreskom, oblasnom, pokrajinskom i t.d. opsegu. Izolovanost jednih od drugih u dosadašnjem radu štetno se odrazila u inicijativi i međusobnom takmičenju na izvršenju postavljenih zadataka...

d) Koordinirati rad u Brigadama sa radom na terenu. Partijski forumi moraju biti u čvrstoj vezi sa vojnim jedinicama koje se nalaze na njihovom terenu. Time će odgovorne partijke za rad među ženama u Brigadama biti u mogućnosti da pruže potrebnu pomoć u radu na terenu, da prenesu i izmenjaju iskustva.

4. Partijske organizacije moraju odmah pred AFŽ postaviti najaktuelnija pitanja a u prvom redu pitanje kampanje za snabdevanje naše vojske namirnicama, odećom i obućom za zimu. U tu svrhu treba mobilisati sve žene, čitavu našu pozadinu, bilo na oslobođenoj ili neoslobođenoj teritoriji. Glavni posao oko toga leži u prvom redu na našim partijskim organizacijama. Ali, da bi savladali taj veliki posao koji za našu narodno-oslobodilačku vojsku ima ogroman značaj, partijske organizacije moraju angažovati sve NOO i organizacije AFŽ-a kao i sve rodoljube — čitavu pozadinu.

5. S obzirom na važnost organizacija i rada AFŽ-a, kojem CK KPJ posvećuje veliku pažnju potrebno je da pokrajinski i oblasni komiteti redovno šalju Centralnom komitetu izveštaje o radu među ženama kao i o organizacijama AFŽ..¹

ACKSKJ, Fond CKKPJ, 1942/625.

¹ Prva zemaljska konferencija Antifašističkog fronta žena održana je u Bosphanskom Petrovcu. Tito je, govoreći na ovoj konferenciji, nazvao AFŽ „desnom rukom Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja" i najvećom snagom u pozadini. AFŽ je nosio niz političko-propagandnih, socijalno-humanitarnih i ekonomskih akcija.

Novembra 1942.

9) Linija Partije i OF.

f) Da u vezi sa tom linijom širine istovremeno utvrdimo hegemoniju radničke klase i Kp (Komunističke partije) u OF, formirali smo — kao već spomenuto — Glavni Odbor Radničkog Jedinstva. Pored KP u tom odboru su radnici predstavnici hrišćanskih socialista i socijaldemokratski predstavnici bivših slobodnih sindikata. . .

Odnosi u OF

. . . Jezgro OF sačinjavaju KP, Sokoli i hrišćanski socijalisti.

Sa Sokolima stvoreni su najdalekosežniji sporazumi. Oni se ne smatraju političkom organizacijom, priznavaju bez, poteškoća avangardnu ulogu i političko rukovodstvo KP. Svojima dali su dozvolu i preporuku da stupaju u Partiju. Na sitnim praktičnim pitanjima ipak se često izražava njihova tendencija da bi se „glajhšaltovala" sa OF. Ta tendencija za sada nije opasna i može ju se postupno i u svim pojedinačnim primerima odstranjivati. Postoje svi uslovi da idu Sokoli sa nama čak u poslednju etapu: 1) jer je njihovo borbena jezgro već obuhvaćeno u Partiju; 2) jer je njihovo sadašnje rukovodstvo najenergičnije lomilo sa ranijim „jugoslovenskim" rukovodstvom; 3) jer su izrazito sovjetofilski nastrojani. — Socialno Sokoli predstavljaju one plebejske malograđanske mase koje u sadašnjim opštim uslovima kapitalističkog razvitka mogu poslužiti kao rezerva proletarijata.

Što se hrišćanskih socialista tiče — perspektiva je manje jasna. Socialno oni su izraz revolucionarnih-demokratskih procesa u katoličkim slovenskim masama. Sovjetofilsko su iskreno raspoloženi. Nekih jasnih „zapadnih" tendencija kod njih za sada nema. Priznavaju avangardnu ulogu Partije i odriču se vlastite političke Partije. (U ostalom to mi — razume se — nikome ne postavljamo kao uslov saradnje u OF). Praktički oni se ipak pretvaraju u neku novu hrišćansko-socijalističku Partiju. Trzavice na terenu sa njima su najčešće. Programatički — oni su za sovjetski režim. INjihovo rukovodstvo smatra da će svojom revolucionarnošću dokazati da religija nije štetna za sovjetsku vlast. Pod ugodnim uslovima hrišćansko-socijalistička grupa moći će da ide sa nama čak u poslednju etapu. Istovremeno treba imati Ipred očima da može baš ta grupa našoj buržoaziji poslužiti u presudnim momentima kao rezerva oko koje će se skupiti sva reakcija. Da utvrdimo pozicije za nas^ ugodnih procesa u toj grupi mi se toliko staramo oko Odbora Radničkog Jedinstva gde saraduju i njihovi radnici kojih ima još uvek.

U sadašnjoj situaciji naoružanog nastupa bele garde i njezine demagogije sa katoličkom verom — hrišćanski socialisti za nas su prava „zlatna rupa".

Hegemonija Partije u OF osigurana je još uvek potpuno. Vojska, tehnika i Varnostna služba u našim su rukama. Terenski su odbori zbog toga što pokazuju najveću akitvnost i izdržljivost u glavnom u našim rukama. Političke i organizacione veze Izvršnog odbora OF sa terenom opet su u našim rukama. {Petar /Boris Kidrič/ je sekretar Izvršnog odbora, oficialne veze sa okružnim odborima OF održavaju partizanske patrolje ili partijska tehnika). Liniju CK progurali smo dosada

još uvek u celini u Izvršnom odboru. Naravski, u vezi sa novim i novim poteškoćama našeg rada i sa blizinom svršetka množe se i poteškoće sa saveznicima ali je stvar još uvek solidna.²

ACKSKJ, Fond CK KPJ, 1942/709.

TITOV TELEGRAM KOMINTERNI O ODRŽAVANJU ANTIFAŠISTIČKOG KONGRESA OMLADINE

Decembra 1942.

Za KIM.

27. i 28. decembra održaće se Prvi antifašistički kongres omladine Jugoslavije. Kongresu će prisustvovati više stotina izabраниh delegata omladine iz oslobođenih krajeva zemlje i vojske kao i delegati iz okupiranih krajeva.

U Proglasu sazivačkog odbora Kongresa podvučeno je dosadašnje učešće omladine Jugoslavije u narodno-oslobodilačkoj borbi.

Proglas su potpisali 52 istaknuta omladinska rukovodioca; vojnika i komandira naše vojske i kulturnih radnika. . .

Dnevni red Kongresa biće: 1) Omladina u oslobodilačkom ratu — protiv fašističkih istrebljivača naroda, 2) Bratstvo omladine svih naroda Jugoslavije i nerazdruživo oružano bratstvo sa omladinom SSSR-a — zalog pobeđe, 3) Omladina i sutrašnjica naše domovine. Na kraju Proglasa, pozivaju se omladina i njene organizacije na široku pripremu Kongresa, i organizaciju pretkongresnog udarničkog takmičenja u radu za front i uništavanje neprijatelja.

Bilo bi veoma dobro i korisno ako bi omladina SSSR uputila pozdravni telegram Kongresu, koji bi pročitali na Kongresu.³

ACKSKJ, Fond CK KPJ — KI, 1942/316.

ORGANIZACIONA REZOLUCIJA PRVOG ANTIFAŠISTIČKOG KONGRESA OMLADINE JUGOSLAVIJE

Kraj decembra 1942.

Predstavnici omladine svih naroda Jugoslavije, 356 delegata mladića i devojaka iz svih krajeva naše domovine, iz jedinica naše Narodnooslobodilačke vojske sa slobodne i sa još uvek okupirane teritorije, okupljeni na svom Prvom antifašističkom kongresu u Bihacu 27. 28. i 29. decembra 1942. godine, donose sledeću odluku:

I. Da bi se već ostvarenom jedinstvu mlade generacije na oslobođenoj teritoriji naše zemlje, kao i težnji za objedinjavanjem omladine u neoslobođenim delovima Jugoslavije dala čvrsta i trajna organizaciona forma, počev od današnjeg dana osniva se Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije.

II. U ovaj Savez ulaze u celini sve organizacije saveza mladog pokoljenja u Hrvatskoj i Dalmaciji, narodnooslobodilačkih saveza Bosne,

² Stranačke oznake, uprkos hegemoniji KP Slovenije u Osvobodilnoj fronti, održale su se do početka 1943 (Dolomitska izjava), kada su dotadašnje grupe priznale avangardnu ulogu KP Slovenije i pristale da se stope u jedinstveni organizam OF. Od tada je organizacija OF zasnovana na monističkom principu.

³ Omladina je činila glavnu boračku snagu NOVJ, jer se u jedinicama NOV i POJ borilo više od 100.000 mladih.

Hercegovine i Srbije, crnogorske narodne omladine i sve njima slične organizacije u zemlji. Pristup u Ujedinjeni savez ubuduće je otvoren za sve antifašističke organizacije, grupe i pojedince iz svih krajeva Jugoslavije.

III. Ujedinjeni savez antifašističke omladine je čvrsta forma organizacionog jedinstva svih mladih rodoljuba, i antifašista, bez obzira na nacionalnost, verske i političke poglede. To je savez borbenog bratstva i jedinstva mlade generacije Srbije i Hrvatske, Slovenije i Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Dalmacije i Vojvodine, Sandžaka i Makedonije. To je savez celokupne rodoljubive i antifašističke omladine, radničke, seljačke i intelektualne, organizacija antifašistička i narodno-oslobodilačka.

IV. Cilj Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Jugoslavije jeste objedinjavanje i organizovanje svih snaga mladog pokoljenja naše zemlje u služenju oslobodilačkom ratu naših naroda i pobedi nad fašističkim okupatorom i njihovim četničkim i ustaškim slugama. Samo ta pobjeda može da zaštiti srećnu sutrašnjicu omladine protiv svih pokušaja narodnih neprijatelja da joj otme plodove njene borbe. U tom cilju je zadatak Ujedinjenog saveza i svih njegovih sastavnih organizacija: 1) Rad na širokoj mobilizaciji novih boraca u našu Narodnooslobodilačku vojsku i partizanske odrede; 2) Organizovanje na vojnom principu celokupnog života i rada omladine u pozadini i u oslobođenim krajevima, u skladu s interesima fronta; organizovanje sekcija za snabdevanje naše vojske namirnicama, odećom i obučom; 3) Najtešnja saradnja i pomoć novoj demokratskoj narodnoj vlasti, Antifašističkom veću narodnog oslobođenja i narodnooslobodilačkim odborima u organizaciji života na oslobođenoj teritoriji, bezbednosti u pozadini, rada na prosvjećivanju naroda, zaštiti narodnog zdravlja, itd.; 4) Organizovanje širokog opštekulturnog i prosvetno-političkog rada među omladinom; 5) Organizovanje kulturnih priredaba i sportskog života omladine, rad na predvojničkoj obuci mladog pokoljenja; 6) Rad sa decom — organizovanje saveza pionira. . .

V. Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije sastoji se od opštejugoslovenskog odbora (Zemaljski odbor), nacionalnih i oblasnih odbora, okružnih, kotarskih, sreskih, i opštinskih i mesnih (ili seoskih) odbora. Osnov njegove organizacije čine radne čete, domovi omladine, savezi pionira, kulturne omladinske grupe, fiskulturni savezi itd. koje postoje ili se stvaraju u pojedinim mestima i selima.

VI. Prvi antifašistički kongres omladine Jugoslavije bira iz svojih redova prvi Opštejugoslovenski odbor Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Jugoslavije. Zadatak je Opštejugoslovenskog odbora da odmah izabere operativni Sekretarijat i ostvari u prvom redu sledeće zadatke: upoznavanje omladine s radom i rezultatima našeg prvog Kongresa, organizovanje novog saveza odozgo do dole, organizovanje novih udarničkih takmičenja omladine na frontu i u pozadini. Opštejugoslovenski komitet dodeljivaće prelaznu zastavu našeg Kongresa onim organizacijama koje se najbolje pokažu u radu za front, u pozadini, kao i onim jedinicama i mladim borcima koji se najviše istaknu u uništavanju neprijatelja na frontu..⁴

ACKSKJ, Fond CK KPJ — KI, 1942/323.

⁴ Kongres USAOJ-a je otvoren 27. decembra 1942. u Bihacu u prisustvu 356 delegata, među kojima i 100 delegata iz vojnih jedinica.